

FREDENSBORG
KOMMUNE

FREDENSBORG KOMMUNE

CENTER FOR SKOLE OG DAGTILBUD

FAGLIG DIALOGGUIDE VED TILSYNSBESØG

I DAGTILBUD 0-5 ÅR

Juni 2019

Observationsskema

Dagtilbud: Dr. Louises Børnehus

Dato og tidspunkt: Observationsbesøg den 29. oktober 2019, samt anmeldt tilsyn den 31. oktober 2019

Pædagogisk konsulent: Susanne Søholt

<p>Hvilke lærings-situationer, aktiviteter og leg iagttager konsulent i institutionen under tilsynet?</p>	<p>Tilsynet starter kl. 9.00</p> <p>Vuggestuen tænkes som én gruppe, men er fordelt på to stuer.</p> <p>På den ene af stuerne er der i dag 3 voksne og ca. 10 børn. Der er børneinitieret leg på stuen, hvor de voksne sidder på gulvet blandt børnene.</p> <p>De fysiske rammer på denne stue giver børnene mulighed for at lege med forskelligt konstruktionslegetøj. Der er et mindre rum knyttet til stuen, som er lukket af med et gitter.</p> <p>En voksen siger, at det er tid til at rydde op. Børnene hjælper med at komme legetøj op i kasser. Herefter kalder den voksne børnene hen til et tæppe. Den voksne sætter sig med fronten mod børnene, smiler og spørger til hvad børnene gerne vil synge. Børnene byder ind med ønsker, og de synger disse sange. Den voksne afrunder aktiviteten, og én efter én kaldes børnene op til bordet. Børnene sætter sig og får frugt og brød. Aktiviteterne forløber roligt, og de voksne er imødekommende og understøtter børnenes deltagelsesmuligheder.</p> <p><i>Drøft gerne hvilke læringszoner I har på stuen? Er det tydeligt for børnene hvor man fx kan sidde roligt og læse en bog? Kan de fysiske rammer det I ønsker? Har børn og voksne fx mulighed for at fordybe sig i mindre miljøer? Endvidere anbefales det, at det lille rum inddrages som et tilgængeligt læringsrum, så kvadratmeterne udnyttes mest muligt.</i></p> <p>På den anden af stuerne er der to voksne og ca. 10 børn. De er netop færdige med at spise formiddagsmad. Børnene er i gang med børneinitieret leg. De voksne sidder på gulvet og interagerer med børnene. En af pigerne henvender sig til den voksne og siger: "Hule!" Den voksne: "Du vil bygge hule! Jeg vil gerne bygge en hule til jer". Den voksne finder to tæpper, som hun</p>
---	---

hænger op på bordet. Børnene kravler ind i hulen. En voksen møder ind på stuen og siger: "Hvad er planen her? Skal jeg gå ud med nogle?" De to voksne: "God ide!" Den voksne går i garderoben med en lille gruppe af børn.

Børnene finder med lidt guiden deres tøj frem, og bliver hjulpet i tøjet. Det går hurtigt med at komme i tøjet og komme ud. Flere børn og voksne kommer i garderoben, og er ligeledes hurtigt i tøjet og på vej på legepladsen. Der er lidt dialog som fx "Kan du finde dine sko?".

Det anbefales, at garderobe-aktiviteten i højere grad tænkes som et læringsrum med rum for samspil og dialog mellem barn og voksen, ligesom samspil børnene imellem med fordel kan understøttes.

Endvidere anbefales det, at det aflukkede rum på stuen inddrages som et tilgængeligt læringsrum, så kvadratmeterne udnyttes mest muligt.

På Spilop-stuen er der ni børn og fem voksne. Børn og voksne er fordelt i de forskellige læringszoner på stuen.

I det lille lokale sidder to af børnene. De tegner med en voksen. Den voksne rammesætter aktiviteten, og skaber fællesskab ved at italesætte det de tegner. Da det ene af børnene skal til yoga i rummet ved siden af, er den voksne nu alene med det andet barn. De tegner videre, og den voksne understøtter dialogen med 'tegn til tale'. Barnet smiler og gentager tegnene efter den voksne.

I rummet ved siden af sidder en voksen og et barn og spiser.

Ved det store bord sidder en voksen med to børn ligeledes og spiser. I det sidste rum er en voksen i færd med at undervise et barn i yoga.

De voksne er rolige, omsorgsfulde og i samspil med børnene. De aflæser børnenes signaler og responderer på dette.

Der er få kvadratmeter til denne gruppe, set i lyset af at gruppen er normeret til 10 børn. Der ses i øjeblikket på, hvordan der kan inddrages mere plads til gruppen.

På Månestuen er der to voksne og 12 børn. Børnene er i færd med at samle sig på tæppet. Da alle har sat sig, taler den voksne med børnene om at de om lidt skal på badeværelse, tisse og vaske hænder. De kommer på badeværelset på tur. Den voksne rammesætter aktiviteten og med en legende tilgang siger hun: "Dem som har strømpebukser på, kan gå på badeværelset..." Da alle har været på badeværelset, sætter børnene sig

tilbage på tæppet. En efter en nævnes børnenes navne, der skal finde sin bordmakker og sætte sig til bordet. Børnene tager hinanden i hænderne og sætter sig op. Den voksne præsenterer maden, som i dag er jordskokkesuppe med pesto og brød. Dagens to madhjælpere siger værs' go.

På Stjernestuen er der to voksne og 12 børn. De sidder fordelt ved tre borde. De er ved at være færdige med maden. I takt med at børnene bliver færdige med at spise, går de op med deres service og går på badeværelset og vasker hænder.

På Solstuen er der to voksne og 14 børn. De sidder fordelt ved to borde. Da jeg kommer ind på stuen kigger børnene på mig, tager pegefingeren til munden og siger "Shhhh"... Den voksne: "Vi fortæller lige, hvorfor vi er stille. Der har været lidt meget støj herinde, så vi skulle lige have en stille stund. Men nu er jeg stille igen". Efter lidt tid siger den voksne: "Hold op, hvor er I bare gode!" Der er dialog igen blandt børnene. Den voksne siger, at de gerne må gå op med deres service til rullebordet. Den voksne tager imod, og fordeler tingene. Alle børn går til rullebordet på én gang, hvilket skaber lidt uro, da alle vil af med deres tallerken på samme tid. Da børnene er færdige, tager de hver en bog og sætter sig og læser.

Drøft gerne hvordan I kan organisere afrydningen, så det forløber mere roligt og efter tur, så det ikke bliver de hurtigste der først kommer af med tallerkenen.

Garderobe

Alle børnehavebørn og voksne går i garderoben på en og samme tid, så der er 25-30 børn. Der er et højt støjniveau, og aktiviteten i garderoben bærer i mindre grad præg af nærvær og dialog. En pædagogisk vejleder ankommer til institutionen. På vej gennem garderoben kontakter et af børnene hende. Hun stopper op og er i dialog med barnet. "Du synes der er for meget støj? Ja, der er også lidt larm her." Hun fortæller, at hun kommer ud på legepladsen, når hun har været til møde.

Drøft gerne hvilket læringsmiljø I ønsker at tilbyde børnene? Det anbefales, at de voksne går i garderoben med små grupper af børn, så der er gode betingelser for at etablere nærværende samtale og dialog.

<p>Hvordan er det pædagogiske læringsmiljø tilrettelagt, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger? Samt i relation til det udvalgte fokusområde: Den nærværende samtale og relationskompetence.</p>	<p>Der iagttages pædagogiske læringsmiljøer af forskellig karakter, hvor noget vurderes at være mere kvalificeret end andet.</p> <p>Der er situationer hvor læringsmiljøerne inddrager hensynet til børnenes perspektiv, deltagelse, børnefællesskab og børnegruppens forskellige forudsætninger. Det er de situationer hvor det pædagogiske personale skaber en tydelig ramme for læringsmiljøet. Børn og voksne ved hvad der skal ske, hvor og hvornår. Det giver de voksne overblik til at have øje for det enkelte barn og deres perspektiver.</p> <p>Opsamling i forhold til det udvalgte fokusområde: I eksemplet med Månestuen har den voksne organiseret det pædagogiske læringsmiljø, så alle børn kan se hende, og hun kan se dem. Det giver den voksne mulighed for at få et overblik over børnegruppen, aflæse deres signaler og justere sig, så alle børn sikres en plads i fællesskabet.</p> <p>I eksemplet med Spilop-stuen er de voksne fordelt blandt børnene. Deres opmærksomhed og fysiske placering er rettet mod den aktuelle børnegruppe, så de kan aflæse hinandens mimik og kropssprog. Dette bevirker at børn og voksne har gode muligheder for at etablere fælles opmærksomhed.</p> <p>Fælles for de to eksempler er, at de voksne organiserer læringsmiljøerne, så de er i stand til at opfange og imødekomme alle børn, når de har brug for trøst og omsorg. Ligesom deres organisering gør, at de lykkes med at skabe samspil, som er præget af fordybelse og nærvær.</p>
<p>Hvordan oplever konsulenten atmosfæren og stemningen i institutionen generelt? (Konkrete eksempler)</p>	<p>Der er en god atmosfære og stemning i institutionen, hvor de voksne er anerkendende i deres møde og kommunikationsform med børnegruppen.</p>

Faglig dialogguide

1. Læreplanstema: Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

Den pædagogiske konsulent præsenterer sine observationer og på baggrund af disse har deltagerkredsen en faglig dialog om de to pædagogiske mål samt supplerende spørgsmål for læreplanstemaet *alsidig personlig udvikling*

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet ***Alsidig personlig udvikling*** skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to brede pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to brede pædagogiske mål er beskrevet nedenfor og suppleret med uddybende spørgsmål.

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.

- Hvordan understøtter det pædagogiske personale, at barnet får tillid til egne potentialer?
- Hvordan guider det pædagogiske personale barnet i at håndtere svære følelser?

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

- Hvordan viser det pædagogiske personale interesse og omsorg for barnet?
- Hvordan understøtter det pædagogiske personale de børn der ikke er deltagende i fællesskabet?
- Hvordan kan man iagttage at der er balance mellem voksen- og børneinitierede aktiviteter?

Alsidig personlig udvikling, fortsat

Pointer fra den faglige dialog:

- De voksne giver tid og plads til at understøtte børnenes selvhjulpenhed i garderobe, på badeværelset mv.
- De voksne anerkender når tingene lykkes, men også når det er svært. De guider i det tempo, som passer til det enkelte barn
- Der er fokus på 'bedre venner' på tværs af huset, hvor børnene understøttes i at mærke sig selv og aflæse andre
- De voksne hjælper børnene ind i relationer, når det er svært. Her går de med i legen og understøtter samspillet
- De voksne sammensætter børnegrupper, så det understøtter børnenes relations-dannelser
- Der er fokus på at skabe balance mellem børne- og vokseninitieret leg

Der tages udgangspunkt i ovenstående eksempler fra dialogen for at drøfte og vurdere institutionens praksis inden for læreplanstemaet. Der gives anbefalinger til det videre arbejde. Hvilken kategori institutionen placeres i, vurderes endeligt af konsulenten efter tilsynsbesøget.

Behov for ny/ændret praksis	
Tilpasning af praksis	
Eksemplarisk praksis	Det vurderes, at institutionen har gjort en særlig indsats med at understøtte børnenes <i>alsidige personlige udvikling</i> .

2. Læreplanstema: Social udvikling

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.

Den pædagogiske konsulent præsenterer sine observationer og på baggrund af disse har deltagerkredsen en faglig dialog om de to pædagogiske mål samt supplerende spørgsmål for læreplanstemaet *Social udvikling*

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet **Social udvikling** skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to brede pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to brede pædagogiske mål er beskrevet nedenfor og suppleret med uddybende spørgsmål.

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

- Hvordan er det pædagogiske læringsmiljø organiseret så det pædagogiske personale er i stand til at opfange og imødekomme alle børn, når de har brug for trøst og omsorg?
- Hvordan ses at det pædagogiske personale er imødekommende og lydhør overfor børnene?
- Hvordan understøtter det pædagogiske personale relationen mellem børnene?
- Hvordan sikrer I, at alle børn er en del af et børnefællesskab?

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

- På hvilken måde er det pædagogiske personale til rådighed og tilbyder sin hjælp når barnet er usikker, bange eller ked af det?
- Hvordan er personalets sprog og handling tilpasset barnets udtryk, og viser personalets handling overfor barnet, at barnets perspektiv er forstået?
- På hvilken måde er personalets engagement og opmærksomhed rettet mod børnene snarere end mod kollegaerne?
- Taler personalet med børnene om deres oplevelser og ideer, og hvordan bærer samværet præg af interesse for børnene?
- Hvordan sikrer I at børn i udsatte positioner oplever sig som en betydningsfuld del af fællesskabet?

Pointer fra den faglige dialog:

- For de ældste børn er der etableret legegrupper én dag om ugen, hvor små grupper af børn leger sammen. Dette har bevirket, at nogle af de børn som har svært ved at finde relationer i højere grad bliver en del af fællesskabet
- De ældste har en bog med hjem, hvor forældrene hjælper med at skrive hvad de har lavet i weekenden, som børnene præsenterer for børn og voksne i børnehaven. Intentionen er, at børnene lærer at være på og formidle, men også at sidde og lytte til andre
- I vuggestue er der fokus på at skabe nærvær med små grupper af børn
- I spilopperne er der fokus på at minimere afbrydelser i aktiviteten og samspillet med børnene
- Der er generelt i institutionen fokus på at understøtte omsorg mellem børnene på tværs af børnegrupperne

Der tages udgangspunkt i ovenstående eksempler i dialogen for at drøfte og vurdere institutionens praksis inden for læreplanstemaet. Der gives anbefalinger til det videre arbejde. Hvilken kategori institutionen placeres i, vurderes endeligt af konsulenten efter tilsynsbesøget.

Behov for ny/ændret praksis	
Tilpasning af praksis	Det vurderes, at de fysiske læringszoner i vuggestuen og samspillet i garderobesituationerne kan kvalificeres, så børn og voksne i højere grad har mulighed for indgå i nærværende samspil og samtale.
eksemplarisk praksis	Det vurderes, at institutionen har gjort en særlig indsats for at understøtte børnenes <i>sociale udvikling</i> .

3. Læreplanstema: Kommunikation og sprog

Børns *kommunikation og sprog* tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale. Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

Den pædagogiske konsulent præsenterer sine observationer og deltagerkredsen har en faglig dialog om de pædagogiske mål for læreplanstemaet *kommunikation og sprog*

Pædagogiske mål for læreplanstemaet ***Kommunikation og sprog*** skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to brede pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to brede pædagogiske mål er beskrevet nedenfor og suppleret med uddybende spørgsmål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

- Hvordan sætter det pædagogiske personale ord på egne handlinger og intentioner?
- På hvilken måde sætter det pædagogiske personale ord på barnets intentioner, følelser og handlinger?
- Hvordan understøtter det pædagogiske personale børnenes sproglige udvikling i hverdagens rutiner?

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

- Hvordan giver det pædagogiske læringsmiljø alle børn, herunder også børn i udsatte positioner, erfaringer med at kommunikere med de voksne og børnene i gruppen?
- Hvilke pædagogiske overvejelser er der i forbindelse med arbejdet med sproggaven, og hvad er næste skridt?

Pointer fra den faglige dialog:

- Der er fokus på at materialer og temaer skal være i børnehøjde
- Der er fokus på at få literacy synligt i huset med bogstaver og sætninger
- I spilopperne anvendes dagsskemaer med piktogrammer for skabe en tryk og forudsigelig dag for hvert enkelt barn
- I Vuggeriet er de voksne opmærksomme på at benævne det de gør og det som børnene gør, for at understøtte børnenes sproglige udvikling
- Sprogpædagogerne i områdeinstitutionen er med til at understøtte det sproglige arbejde i institutionen, ligesom de yder sparring til personale og forældre
- I vuggeriet arbejdes der med dialogisk læsning og sprogkufferter

Der tages udgangspunkt i ovenstående eksempler i dialogen for at drøfte og vurdere institutionens praksis inden for læreplanstemaet. Der gives anbefalinger til det videre arbejde. Hvilken kategori institutionen placeres i, vurderes endeligt af konsulenten efter tilsynsbesøget.

Behov for ny/ændret praksis	
Tilpasning af praksis	Det vurderes, at de fysiske læringszoner i vuggestuen og samspillet i garderoberituationerne kan kvalificeres, så børn og voksne i højere grad har mulighed for indgå i nærværende samspil og samtale.
Eksemplarisk praksis	Det vurderes, at institutionen har gjort en særlig indsats for at understøtte børnenes <i>kommunikation og sprog</i> .

4. Læreplanstema: Krop, sanser og bevægelse

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden samt følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relations-dannelse udgår fra kroppen.

Læringsmiljøet i dagtilbuddet skal give alle børn, herunder de børn, som har begrænsede erfaringer med krop, sanser og bevægelse, mulighed for at deltage i fællesskaber, aktiviteter og leg, og det pædagogiske personale skal motivere børn til at bevæge sig ved at vise glæde ved bevægelse og kropslig udfoldelse.

Den pædagogiske konsulent præsenterer sine observationer og på baggrund af disse har deltagerkredsen en faglig dialog om de pædagogiske mål for læreplanstemaet *krop, sanser og bevægelse*.

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet ***Krop, sanser og bevægelse*** skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og de to brede pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to brede pædagogiske mål er beskrevet nedenfor og suppleret med uddybende spørgsmål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

- I hvilken grad inviterer det pædagogiske læringsmiljø til forskellige udfoldelsesmuligheder?
- Hvordan understøtter det pædagogiske personale at barnet erfarer glæde ved bevægelse, kreativitet og leg, herunder også børn i udsatte positioner?

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

- Hvordan understøtter det pædagogiske personale dette?
- Hvor kan børnene gå hen og finde stilhed, når de har brug for det?

Pointer fra den faglige dialog:

- Vuggeriet arbejder løbende med forskellige aktiviteter som understøtter børnenes grov- og finmotoriske udvikling
- Der er ture ud af huset, motionsdag, bevægelsesdag mv.
- Madordning i huset er med til at introducere børnene for forskellige smags- og sansemæssige oplevelser. Til spilopperne kommer maden mere særskilt, da det er et behov for den aktuelle børnegruppe
- Der tages afsæt i det enkelte barns behov når der igangsættes lege og aktiviteter til understøttelse af børnenes krop-, sanser og bevægelsesmæssige udvikling
- De voksne understøtter børnenes glæde ved bevægelse ved selv at være aktivt deltagende, og ved at være legende i deres tilgang i leg og aktivitet

Der tages udgangspunkt i ovenstående eksempler i dialogen for at drøfte og vurdere institutionens praksis inden for læreplanstemaet. Der gives anbefalinger til det videre arbejde. Hvilken kategori institutionen placeres i, vurderes endeligt af konsulenten efter tilsynsbesøget.

Behov for ny/ændret praksis	
Tilpasning af praksis	
Eksemplarisk praksis	Det vurderes, at institutionen har gjort en særlig indsats for at understøtte børnenes <i>krop, sanser og bevægelse</i> .

5. Læreplanstema: Natur, udeliv og science

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension. Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også et grundlag for at arbejde med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.

Det pædagogiske personale skal via en legende tilgang introducere børn for natur, udeliv og science.

Læringsmiljøet skal tage afsæt i mulig læring og inddrage børnene som aktive medskabere af egen læring ved at stille åbne, nysgerrige spørgsmål til børnenes forståelse af sammenhænge i naturen og deres omverden.

Den pædagogiske konsulent præsenterer sine observationer og på baggrund af disse har deltagerkredsen en faglig dialog om de pædagogiske mål for læreplanstemaet *natur, udeliv og science*.

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet **Natur, udeliv og science** skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to brede pædagogiske mål er beskrevet nedenfor og suppleret med uddybende spørgsmål:

- 1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.**
  - Hvordan understøtter det pædagogiske personale barnets kendskab og interesse for naturen?
- 2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.**
  - Hvordan anvender det pædagogiske personale natur-materialer fra

Pointer fra den faglige dialog:

- Der arbejdes med forskellige temaer i relation til natur, udeliv og science, som fx `krible krable`, Hvad sker der når man fryser vand? mv. De voksne er undersøgende og nysgerrige sammen med børnene. Temaer og aktiviteter tager afsæt i børnenes interesser
- De voksne understøtter børnenes begyndende matematiske opmærksomhed når de tæller legetøj eller service til frokosten

Der tages udgangspunkt i ovenstående eksempler i dialogen for at drøfte og vurdere institutionens praksis inden for læreplanstemaet. Der gives anbefalinger til det videre arbejde. Hvilken kategori institutionen placeres i, vurderes endeligt af konsulenten efter tilsynsbesøget.

Behov for ny/ændret praksis	
Tilpasning af praksis	
Eksemplarisk praksis	Det vurderes, at institutionen har gjort en særlig indsats for at understøtte arbejdet omkring <i>Natur, udeliv og science</i> .

6. Læreplanstema: Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.

Den pædagogiske konsulent præsenterer sine observationer og på baggrund af disse har deltagerkredsen en faglig dialog om de pædagogiske mål for læreplanstemaet *kultur, æstetik og fællesskab*

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet ***Kultur, æstetik og fællesskab*** skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to brede pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to brede pædagogiske mål er beskrevet nedenfor og suppleret med uddybende spørgsmål:

- 1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.**
  - Hvordan præsenterer det pædagogiske personale barnet for forskellige kulturer i relation til lokalsamfundet?
- 2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.**
  - Hvordan introducerer det pædagogiske personale børnene, herunder også børn i udsatte positioner for en bred vifte af kunstarter og udtryksformer?

Pointer fra den faglige dialog:

- Børnene indgår i mangfoldighed og forskellige former for fællesskaber
- Drøftelser med afsæt i temaer som børnene møder og er nysgerrige omkring som fx "Hvor vi er ens?" og "Hvor vi er forskellige?"
- Der er samarbejde med Kirken, biblioteket mv. Der ønskes endvidere samarbejde med blindehjemmet
- Gallafest for storegruppen
- Tegner, maler, dans

Der tages udgangspunkt i ovenstående eksempler i dialogen for at drøfte og vurdere institutionens praksis inden for læreplanstemaet. Der gives anbefalinger til det videre arbejde. Hvilken kategori institutionen placeres i, vurderes endeligt af konsulenten efter tilsynsbesøget.

Behov for ny/ændret praksis	
Tilpasning af praksis	
Eksemplarisk praksis	Det vurderes, at institutionen har gjort en særlig indsats for at understøtte arbejdet med <i>kultur, æstetik og fællesskab</i> .

7. Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

- Hvordan er der arbejdet med børnemiljøet i et børneperspektiv, og med børns oplevelser af børnemiljøet? (Kom med centrale og konkrete eksempler)

Pointer fra den faglige dialog:

- Der er fokus på at materialer og legetøj bliver placeret i børnehøjde, så børnene i højere grad selv kan tilgå de ting de ønsker at arbejde og lege med
- I vuggestue arbejdes der i øjeblikket med at få udarbejdet en planche med barnets hjem. Pointen er, at barn og forældre sammen sætter billeder på planchen, af det som er betydningsfuldt fra barnet i familien. Giver anledning til nogle gode dialoger mellem børn og voksne og børnene imellem
- I spilop-gruppen arbejdes der med en social-historie, som er en bog mellem hjem og dagtilbud, som hjælper barnet med at få overblik over, hvad der skal ske i løbet af dagen
- I forhold til indretningen af stuerne i børnehaven, så har børnene været inddraget i forhold til deres perspektiver og ønsker
- De voksne følger børnenes spor og justerer løbende i det planlagte efter behov

8. Samarbejde med forældre om børns læring

Dagtilbuddet skal have fokus på hvordan dagtilbud og forældre kan samarbejde om barnets og børnegruppens trivsel og læring på tværs af dagtilbud og hjem.

- Hvordan bidrager I til et samarbejde med forældrene som understøtter barnets trivsel og udvikling? (Kom med konkrete eksempler)

Pointer fra den faglige dialog:

- Ved forældrekontaktudvalg deltager den daglige leder og en medarbejderrepræsentant
- AKT-funktionen (adfærd kontakt og trivsel) understøtter forældresamarbejdet og fungerer som bindeled mellem hjem, institution og de fagpersoner som skal bidrage til, at barnet understøttes i sin trivsel og udvikling
- Der afholdes en årlig trivselssamtale med forældrene. Her sætter forældre og institution fælles målsætninger for, hvordan de i fællesskab kan understøtte barnets udvikling
- I Spilop-gruppen er der et tæt samarbejde med forældre. Dette arbejde understøttes gennem møder, dagbøger og telefonsamtaler

9. Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen

Dagtilbuddet skal tilrettelægge et pædagogisk læringsmiljø for de ældste børn i børnehaven, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen, og som dermed understøtter, at de kommende skolebørn er bedst muligt forberedt på at begynde i skole.

- Hvordan tilrettelægger I et pædagogisk læringsmiljø der skaber sammenhæng til børnehaveklassen?
- Hvordan inddrager og samarbejder I med forældre og skole/SFO om dette?

Pointer fra den faglige dialog:

Overgangsarbejdet mellem institution og skole/ SFO er organiseret med de øvrige institutioner under børnehusene Fredensborg, og systematiseret i en kadence op til børnenes start i SFO, hvor børnene får mulighed for at besøge de nye rammer og lærer de voksne i SFO'en at kende.

10. Etablering af en evalueringskultur i dagtilbuddet

Det pædagogiske personale og ledelsen skal løbende forholde sig reflektivt til hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

- Hvad gør I for at sikre en systematisk og løbende evaluering der bidrager til udviklende feedback?
- Hvordan sikrer I, at viden fra evalueringen anvendes til at justere det pædagogiske læringsmiljø?

Pointer fra den faglige dialog:

- Planlægning af aktiviteter sker i mindre grupper, hvor der er repræsentanter fra de forskellige afdelinger i huset. Planlægningen sker med afsæt i refleksion- og evalueringsmaterialet TPL (tegn på læring) og institutionens årsplan
- De praktiske opgaver er taget ud af mødekulturen, så der i højere grad kan bruges tid og resurser på pædagogisk faglighed
- Der arbejdes med PLF (professionelt læringsfællesskab) grupper på tværs af stuerne, som sikrer løbende refleksion og evaluering af de pædagogiske læringsmiljøer og den voksnes rolle

11. Opsamling, samlet vurdering og fremadrettet fokus

Opfølgning fra sidste tilsyn. Eksempler på hvordan der er arbejdet med det.

Tilsyn 2018:

Der anbefales fortsat ledelsesmæssig opmærksomhed på fordeling af børn og voksne i de fysiske rammer, så læringsmiljøerne understøtter samspil og relationer mellem børn og voksne, og børnene imellem.

Der er siden sidste tilsyn arbejdet med fordelingen af børn og voksne. Resursefordeling sker løbende og med øje for de aktuelle børnegrupperes størrelser og behov.

Der er arbejdet med at få literacy frem i de fysiske rammer, som blandt andet skal være med til at understøtte samspillet i de forskellige læringsmiljøer

Daglig leders fremadrettede fokus og tiltag ift. pædagogisk praksis.

- Fortsat fokus på at skabe en god evalueringskultur
- Fokus på at minimere afbrydelser så vi i højere grad kan fordybe os i nærværende samtaler med børnene
- Fokus på at skabe tydelige rammer og struktur, så børn og voksne ved hvad de skal, hvor og hvornår

Konsulentens vurdering:

Det vurderes, at institutionen kategoriseres under 'Eksemplarisk praksis'. Der arbejdes målrettet og kvalificeret med det pædagogiske indhold. Anbefalinger til praksis er indskrevet i observationen.

Eksemplarisk praksis

Det vurderes, at institutionen har gjort en særlig indsats for at styrke arbejdet inden for dette pejlemærke. Institutionen har arbejdet strategisk med pejlemærket. Institutionen har arbejdet med en eller flere evalueringer af institutionens arbejde inden for pejlemærket og sat konkrete mål for det videre arbejde. Indsatsen har sat tydelige spor i praksis, som lederen og medarbejderen kan redegøre for. Det kan sandsynliggøres, hvilken forskel indsatsene og praksis har gjort for børnene. Derfor skal praksis vedligeholdes, og der arbejdes videre i samme spor. Den pædagogiske konsulent *kan* vælge at komme med en anbefaling, hvis det skønnes relevant.

Tilpasning af praksis

Det vurderes, at institutionen har gjort en særlig indsats som en del af det daglige pædagogiske arbejde, men det har endnu ikke sat tilstrækkelige og tydelige spor i praksis – det kan ikke sandsynliggøres, hvilken forskel indsatsen gør for børnene. Derfor er der behov for en tilpasning af praksis. Den pædagogiske konsulent *skal* komme med en anbefaling til, hvordan institutionen kan tilpasse praksis.

Behov for ny/ændret praksis

Det vurderes, at institutionen ikke har gjort nogen særlig indsats, eller konsulenten har observeret en uforsvarlig /uhensigtsmæssig pædagogisk praksis og er bekymret for børnenes trivsel i institutionen på baggrund heraf. Der er behov for at igangsætte en indsats til ændring af praksis. Vælges denne kategori, *skal* den pædagogiske konsulent give en anbefaling i forhold til ændret praksis inden for pejlemærket i det kommende år. Der skal særligt fokus på, at institutionen følger den anbefaling, der er givet af den pædagogiske konsulent, og der skal aftales en opfølgning.

11.november 2019

Dato og underskrift, daglig leder

Dato og underskrift, pæd. konsulent